

reportatge

>> Massaliou Diallo, que va marxar de Conakry (Guinea) per refer la seva vida i ara viu i treballa a Olot.

Terres d'acollida contra el racisme quotidià

Mentre les organitzacions i entitats clamen per més recursos, les persones migrants continuen arribant

Dades. Els reportatges de migracions sempre comencen amb dades. Dades oficials i dades d'ACNUR. Dades que recorden quantes persones refugiades hauria d'haver acollit l'Estat espanyol, dades que demostren que Europa va obviar la seva responsabilitat amb països com Grècia i Itàlia. Dades que responen a arribades i relocalitzacions però que no preveuen les persones que marxen, que canvien de destinació o que no es conformen amb un destí imposat. La frontera sud ja és la via d'entrada més nombrosa i deixa enrere les illes gregues i la sortida de Líbia fins a la bota.

Text > **SARA MONTESINOS**, de La Talaia

Fotos > **MARTÍ ALBESA**, de La Talaia

Malgrat la notícia de les més de 43.000 persones que van entrar el 2018 a l'Estat espanyol per les costes andaluses, Manuel Capa, membre de Salvament Marítim a Almeria, assegura que ni totes juntes omplirien la meitat del camp del Barça. El mateix passa amb els menors no acompanyats. «3.000 joves no són res; n'hi podria haver tres a cada municipi de Catalunya», critica un membre de Girona Acull.

Nous començaments

L'Amer i en Nadeer van arribar des de Grècia a finals d'agost de 2017. Tots dos havien viscut en camps, després d'haver arribat en barca a l'illa de Lesbos. L'Amer, un enginyer petroquímic de 28 anys, havia conegut molts voluntaris catalans al camp d'Eko, la majoria de la província de Barcelona. Per aquest motiu, després de passar una setmana a Girona visitant totes les localitzacions del rodatge de *Joc de trons*, va demanar el trasllat a Barcelona, on va viure un any. «La ciutat m'agradava i estàvem molt ben atesos, però sabia que necessitaria tenir a prop tots els amics que havia fet a Grècia, amb

qui ara podia compartir la vida a Barcelona», explica l'Amer. Ara, a punt d'assolir el dret d'asil, viu al Maresme i treballa en un centre per a menors estrangers fent d'educador i de traductor.

En Nadeer no ha tingut pas la mateixa sort. Va sortir de Síria i hi va

>> *Mostafa Shaimi, de l'Espai Antiracista de Salt i Girona, teoritzador de la transversalitat social del racisme.*

deixar la dona i els dos fills. Els anys se li anuncien a la pell amb alguna arruga, i la veu ronca barreja cansament i enuig. Després de ser reubicat a l'Estat espanyol i viatjar a Madrid en avió des de Grècia, va ser traslladat en autobús a Girona. Algunes de les persones amb qui viatjava van creuar la frontera per buscar sort a Alemanya i Holanda, però ell va decidir quedar-se aquí en tant que era l'estat que l'havia acollit. Amb la promesa que en sis mesos tindria el permís de residència, va formar part del programa d'acollida de la Creu Roja. «Jo mai vaig tenir cap problema a Síria, tampoc a Grècia, ni el tinc ara en aquest país. Respecto Catalunya, l'Estat espanyol i la seva gent, però res del que m'havien promès ha passat», es queixa en Nadeer.

També en Massaliou ha iniciat una nova vida a les comarques gironines. Des de principis de 2018, i després d'haver viscut a Barcelona, resideix i treballa a Olot. Nascut l'any 1993 a Mamou, va deixar el seu país per persecució política. «Jo mai vaig imaginar haver de sortir de Conakry (Guinea)», diu, «però van començar els problemes amb la policia del meu país». En Massaliou tenia un videoclub a Guinea, on reproduïen vídeos del líder del partit on milita-

va, Cellou Dalein Diallo, de la Unió de Forces Democràtiques de Guinea, en defensa de la democràcia i el poder del poble. Després d'una manifestació amb enfrontaments entre membres de diversos grups polítics, va decidir amagar-se fins que finalment el seu pare li va trucar per telèfon per confirmar-li que la policia l'estava cercant. «Has de marxar d'aquí o et mataran», va dir-li. El febrer de 2015 va marxar cap a Mali, país veí de Guinea. Com que allà no va trobar feina va migrar cap a Algèria i posteriorment al Marroc, on va estar-se dos anys treballant. «Quan vaig marxar de Guinea no vaig pensar que acabaria arribant a Europa, jo no tenia ningú que em pogués ajudar a entrar-hi.» La tarda del 4 de febrer de 2017 va pujar a una *zodiac* i després de dos dies a l'aigua va arribar a Màlaga: «Aquí em sento segur, visc tranquil, tinc una feina i no pateixo per la meva vida».

Organització popular

Els dilluns al vespre hi ha assemblea de Girona Acull. Ara, però, la fan a dos quarts de vuit, mitja hora més tard, per poder assistir a la concentració setmanal en suport dels presos polítics. Quinzenalment, canviant de sala en funció de la disponibilitat, les persones que participen a l'organització

es troben al Centre Cívic del Barri Vell per afrontar els diversos punts que tingui l'ordre del dia.

En Karim Sabni té 39 anys i participa en aquesta assemblea gairebé des de la seva creació. Nascut a Tetuan, al Marroc, va arribar a Catalunya als 22 anys i s'autodenomina banyolí d'adopció gironina. Després de molts anys treballant al sector social, actualment és tècnic d'acompanyament en la inserció de col·lectius en risc d'exclusió mentre estudia treball social a la Universitat de Girona.

Girona Acull va néixer fa tres anys arran de l'onada de mobilitzacions en favor de l'acollida als refugiats i va generar una plataforma que als seus inicis tenia per objectiu preparar la rebuda de les persones refugiades que se suposava que havien d'arribar i alhora treballar perquè visquessin en condicions dignes. «El grup ha anat canviant, vam trobar-nos que no arribaven refugiats però que hi havia moltes coses per solucionar», diu en Karim, que assegura que, malgrat tenir cura d'algunes persones i famílies que no entraven al pla estatal, «anaven sortint bolets i focs que calia apagar». Malgrat tot, en Karim sosté que la tasca més important és la incidència política: «Nosaltres som el corcòc», diu. I afegeix: «L'altaveu de Girona

>> Karim Sabni, membre de Girona Acull, un banyolí d'adopció gironina.

>> L'estret de Gibraltar, a la frontera sud, via d'entrada amb més arribades, que deixa enrere Itàlia i Grècia.

Acull, per sort, arriba a molta gent i sovint hi ha molta resposta. Hem estat capaços d'articular un reclam que obliga les institucions a escoltar-nos».

Les necessitats del dia a dia i la realitat amb què els membres de Girona Acull s'han trobat han fet que la feina del col·lectiu hagi de focalitzar-se actualment en els menors no acompanyats, anomenats MENA. Malgrat rebutjar-ne el nom en tant que considera que no cal remarcar que són estrangers, en Karim reconeix que els joves migrants necessiten gran part de l'atenció: «Hem perdut el compte dels centres que hi ha per la zona, entre CRAES, CREIS, pisos tutelats i centres d'emergència». L'hermetisme i la poca informació sobre aquests espais fan que col·lectius com Girona Acull no participin en el sistema estatal o autonòmic, sinó que se'n mantinguin al marge fins a l'emergència: «Bàsicament el que fem és activar una xarxa de solidaritat per trobar allotjament i feina; l'objectiu és que la persona pugui sortir-se'n». El principal problema és el que anomenen *18 i un dia*, quan els joves són expulsats del centre per haver complert la majoria d'edat i queden al carrer. Girona Acull ha denunciat des de 2017 la situació

de joves vivint al carrer, fet que ha provocat la creació d'una gestora de casos en què participen la DGAIA (Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència) i l'Ajuntament, a més d'altres entitats com Càritas o Creu Roja. Aquest espai té per objectiu la detecció de joves que estan a punt de complir 18 anys per tal de fer efectius els recursos existents i evitar el carrer. «Durant un temps vam tenir la sensació que funcionava, potser perquè no hi havia tants joves que en feien 18, però ara tornem a trobar-nos amb xavals al carrer», denuncia en Karim. Actualment a Girona hi continua havent joves vivint al carrer i des del col·lectiu es procura fer un acompanyament en matèria d'aliments, bugades o altres necessitats mentre es pressiona l'Ajuntament perquè hi posi remei. «És un problema de *sensellarisme*», comenta en Karim, i afegeix: «Recursos n'hi ha, ens diuen que no suficients, però és mentida». «El pitjor de tot és que aquest tema ara està esdevenint moneda electoral. S'acosten les eleccions municipals i es relaciona amb la seguretat ciutadana», i afegeix que són molts els càrrecs polítics que fan declaracions irresponsables sobre els joves.

Girona Acull va apostar també en el seu moment per fer crides a famílies d'acollida. Les xarxes els van permetre explorar aquesta via quan van saber que tres joves es quedaven al carrer en fer 18 anys. «Ha anat molt bé com a experiència. Aquells tres nanos han estat un model d'èxit com a extutelats. Ara treballen i la seva vida ha canviat molt, no només pel fet de tenir un sostre sinó per l'oportunitat de compartir la vida amb altres persones. Ara ja volen sols», explica content.

Més de vuitanta entitats van donar suport el novembre passat a la crida que es va fer en una roda de premsa convocada per col·lectius d'acollida i antiracistes per denunciar les batudes racistes a què es veuen sotmesos constantment els joves migrants. «Malgrat tot, no s'ha solucionat i paren els joves entre cinc i deu vegades al dia. Com que viuen al carrer, estan exposats a tot, al fred, a la persecució, al racisme...»

18 i un dia

En Karim es troba sovint amb en Fouad, un jove que va arribar a Girona després d'un llarg viatge des d'Oud Law, la seva ciutat natal al Marroc. Des d'Oud Law va creuar el mar amb una barca

>> Assemblea de Girona Acull. Es reuneix els dilluns quinzenalment al Centre Cívic del Barri Vell.

de fusta d'uns quatre metres que compartia amb una quinzena de persones més. La barca va ser interceptada per la Guàrdia Civil, que segons en Fouad va agredir diversos joves amb cops de peu al cap. Del centre d'Algesires va ser traslladat a Madrid, on va ser-hi un dia abans que el portessin a Bilbao, en què l'esperava un centre amb més de 250 menors al qual va haver-se d'estar dos mesos. Després va aconseguir arribar a Barcelona i posteriorment a Girona, on porta un any i on vol quedar-se.

En Fouad respon als canons estètics de qualsevol adolescent, inclòs el pentinat, mig rapat. És un fan del futbol i llueix, conscient, uns pantalons amb l'escut del Barça que combina amb una jaqueta verda, amb què intenta resguardar-se del fred vespral de Girona. Té un posat seriós i poruc, malgrat no controlar un somriure que sovint li apareix sota el nas i que manifesta la seva adolescència. Amb poques paraules, però, en Fouad demostra que aquella etapa d'experimentació i diversió li ha estat robada enmig d'un procés migratori.

Entre el centre i el carrer, ha après castellà i ara continua estudiant ca-

talà. El 19 d'octubre passat, el dia del seu divuitè aniversari, el van fer fora del centre d'acollida després de donar-li vint euros i dos entrepans de pernil. Ara viu al barri de Sant Daniel, després d'estar-se un temps al carrer, on ha decidit ocupar un pis buit per passar-hi les nits. «Hi ha gent molt maca que només amb la mirada et fa entendre que ets benvingut, però també n'hi ha que no. Que hi hagi gent que guardi el telèfon quan em veu és una sensació nova i gens agradable», comenta en Fouad. En preguntar-li per la seva mare, i per si li explica com li va la vida per Catalunya, abaixa el cap i deixa de somriure abans de xiuxiuejar un tímid «no».

El racisme, un eix vertebrador

Mostafa Shaimi, membre de l'Espai Antiracista de Salt i Girona, parla del racisme com un problema transversal i vertebrador no només a la nostra societat, sinó també en la història. Shaimi va iniciar el seu procés migratori l'any 1994 i, malgrat haver fet diverses rutes i residit a diversos països, no va ser fins a l'any 2001 que va poder regularitzar la seva situació a l'Estat espanyol.

«Les morts que he vist i que hem vist en les rutes migratòries tenen uns responsables, uns culpables, uns assassins, que són els governants d'Occident», critica en Mostafa. «Per això», afegeix, «és de justícia social i global actuar». Per ell, l'Espai Antiracista és un espai organitzat, però hi ha moltes petites accions que fan que el dia a dia sigui també un acte polític. «Jo tinc un fill petit i anirà a La Farga, l'escola dels negres, moros i *sudaques*, perquè és com ha de ser, malgrat que sigui una escola segregada.» Així explica en Mostafa que el racisme transpira en qualsevol espai per quotidià que sigui.

Les persones que arriben a les comarques gironines, malgrat l'esforç i les ganes, topen de cara amb una barrera que els separa de la resta. La discriminació i també la invisibilització fan que, d'aquells pobles d'acollida que clamaven, només en quedin grups organitzats i programes numèrics sense una societat que en la seva globalitat reclami unes vies segures i una acollida digna per a les persones novvingudes. Vinguin d'on vinguin i pel motiu que vinguin.

>> En Fouad, que va arribar a Girona quan era menor d'edat i ara espera regularitzar la seva situació.

Voluntaris i brigadistes

Aquesta mal anomenada crisi migratòria no ha mobilitzat únicament l'organització popular a les ciutats catalanes, sinó que també ha enviat voluntaris i brigadistes a treballar sobre el terreny en diversos escenaris. Grècia va ser durant el 2016 la principal destinació de moltes persones de les comarques gironines amb ganes d'oferir la seva força de treball als camps de trànsit o fins i tot als rescats.

L'Oriol Bru, un olotí de 20 anys, va viatjar per primera vegada a Lesbos el febrer de 2017, gairebé un any després de l'aprovació del tractat entre la Unió Europea i Turquia que permetia detenir les persones que arribaven a Europa. En aquell moment, mitjançant organitzacions com Lighthouse, Pro Activa i Refugee Rescue, va participar en les tasques de rescat i de primera acollida a les platges de Skala Skaminea, al nord de l'illa. «Després de tres mesos a Lesbos vaig haver de tornar a Olot per treballar i poder tornar a marxar», comenta l'Oriol, que posteriorment va fer missions amb Pro Activa al Me-

diterrani. L'any 2018, però, va canviar de destinació i va decidir centrar-se en la ruta dels Balcans. Instal·lat a Sarajevo, treballa amb Aid Brigade, que es coordina amb dues organitzacions més per gestionar les diverses necessitats de les persones en trànsit.

Quan tenia 18 anys, l'Oriol va estudiar emergències sanitàries i des de llavors va tenir clar que volia marxar de la Garrotxa per treballar sobre el terreny. «Quan vaig començar a adonar-me del que suposava aquella arribada massiva de persones, ja vaig ser a Lesbos. Allà vaig intentar denunciar el que estava i està passant», assegura.

Quant a les seqüeles psicològiques d'aquesta feina, l'Oriol manté que l'energia i la felicitat que treu de treballar amb aquestes persones és el que l'ajuda a transmetre-ho i poder seguir ajudant. Malgrat tot, reconeix que Lesbos suposa un abans i un després a la seva vida. «Lesbos és l'illa.»

També a Lesbos va treballar l'Erec, a l'Equip de Rescat en Emergències de Catalunya, principalment tenint cura del far de Korakas, un punt altiu

situat prop de Skala Skaminea, des d'on s'albiraven les barques que arribaven a l'illa. Posteriorment, aquest grup va ser present també als camps d'Eko i d'Idomeni, oferint assistència logística a diversos equips i col·laborant en la distribució de menjar a les persones en trànsit.

El camp d'Eko va ser un punt de trobada de persones d'arreu del país però sobretot de les comarques gironines. Aquest camp de trànsit, que es va generar prop de la frontera entre Grècia i Macedònia, va durar des de principis de 2016 fins al mes de juny, moment en què amb el desallotjament va ser traslladat a Vassilikà, als voltants de Salònica. Durant aquests anys, voluntaris i brigadistes com la Jordina, en Xevi i la Marina van destinar gran part del seu temps a l'ajut i el suport en els camps d'estancament. Alguns, com en Xevi, participant en construccions d'espais com la biblioteca de fusta d'Eko; d'altres, com la Marina, compartint a través de la música i dinamitzant espais infantils.